

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه پیام نور
باسمه تعالی

تاریخ: ۱۳۹۸/۰۹/۳۰
شماره: ۵/۳/۵۰۳۰۴
پیوست دارد

رونق تولید

رئیس محترم دانشگاه پیام نور استان
رییس محترم مرکز تحصیلات تکمیلی
مدیر کل محترم دفتر برنامه ریزی و هماهنگی مراکز بین الملل

با سلام و احترام
با عنایت به اهمیت برنامه ریزی درسی و اجرای بهینه دروس الکترونیکی، شیوه نامه زیر برای اجرا در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ ابلاغ می شود. اصول حاکم بر این شیوه نامه، آیین نامه فعالیت های علمی دانشگاه، تقویم دانشگاهی ابلاغ شده به شماره ۱۶۴۶۶/۳/د مورخ ۱۳۹۸/۰۴/۰۱ و برنامه ترمی مندرج در درگاه های دفتر برنامه ریزی آموزشی و دفتر تحصیلات تکمیلی دانشگاه است. برگزاری جلسات توجیهی برای همکاران و اعضای محترم هیات علمی و اطلاع رسانی مناسب و به موقع به دانشجویان گرامی در خصوص شیوه ارائه دروس و نظارت مستقیم جنابعالی در اجرای این شیوه نامه مورد تاکید است.

مرتضی محسنی
معاون آموزشی
و تحصیلات تکمیلی

تهران، مینی سیتی،
بلوار ارتش، اول شهرک نفت،
خیابان نخل، سازمان مرکزی
دانشگاه پیام نور

بدون مهر برجسته فاقد اعتبار می باشد

صندوق پستی: ۱۹۳۹۵-۴۶۹۷

تلفن: ۲۳۳۲۰۰۰۰

رونق تولید

شیوه نامه برنامه ریزی و اجرای دروس الکترونیکی دانشگاه پیام نور

در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸

۱- تعاریف

- ۱-۱- **عضو:** به اعضای هیات علمی رسمی، رسمی- آزمایشی، پیمانی و قراردادی دانشگاه پیام نور اطلاق می شود که برابر مقررات، صلاحیت علمی و عمومی آنها در دانشگاه پیام نور و وزارت علوم تحقیقات و فناوری بررسی و مورد تایید واقع شده است یا دارای حکم استخدامی و قرارداد معتبر می باشد.
- ۱-۲- **عضو مدعو:** به اعضای هیات علمی سایر دانشگاه ها و موسسات آموزشی و پژوهشی اطلاق می شود که حکم هیات علمی آنها مورد تأیید هیات ممیزه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.
- ۱-۳- **مدرس مدعو:** به دارندگان مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر از دانشگاه ها و موسسات آموزشی و پژوهشی دولتی و غیردولتی (معتبر) مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، دارندگان مدارک تحصیلی صادره از دانشگاه های معتبر خارجی که توسط اداره کل دانش آموختگان وزارتخانه های یاد شده کارشناسی ارشد و بالاتر ارزشیابی شده و هم چنین مدرسان حرفه ای و خبره اطلاق می شود.
- ۱-۴- **مدرس الکترونیکی:** به عضو، عضو مدعو و یا مدرس مدعو که دارای مهارت استفاده از ابزارهای سامانه مدیریت یادگیری و برگزاری کلاس مجازی باشد، مدرس الکترونیکی اطلاق می شود.
- ۱-۵- **مدیر گروه آموزشی و پژوهشی استان:** عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور که پس از تایید بخش های علمی با حکم رئیس استان مسئولیت گروه آموزشی استان را بر عهده دارد.
- ۱-۶- **قطب:** مراکز استانی منتخب که به موجب محتوای پیوست شماره ۱ این شیوه نامه مسئول برنامه ریزی و برگزاری دوره های آموزش الکترونیکی در رشته های اعلام شده هستند.
- ۱-۷- **نماینده قطب الکترونیکی:** کارشناسی که مسئول برنامه ریزی، نظارت و پاسخگویی به استادان و دانشجویان و همچنین رفع مشکلات آموزشی و فنی برگزاری کلاس های الکترونیکی رشته ها و دروس محوله به قطب خود بوده و با حکم رئیس دانشگاه پیام نور استان و هماهنگی دفتر آموزش های آزاد و چندرسانه ای منصوب شده است. فهرست مشخصات کلیه نمایندگان قطب الکترونیکی در پیوست شماره ۱ همین شیوه نامه موجود است.

تهران، مینی سیتی،
بلوار ارتش، اول شهرک نفت،
خیابان نخل، سازمان مرکزی
دانشگاه پیام نور

رونق تولید

۸-۱- دانشجوی الکترونیکی: کلیه دانشجویانی که شیوه پذیرش آنها در سامانه جامع آموزشی گلستان الکترونیکی" درج شده است.

۹-۱- رشته الکترونیکی: رشته‌هایی که پس از اخذ مجوز از دفتر گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی به شیوه کاملاً الکترونیکی و با استفاده از ابزارهای فناوری اطلاعات و ارتباطات اجرا می‌شوند.

۱۰-۱- مرکز آموزش الکترونیکی: مرکز آموزش الکترونیکی با کد ۵۳۰۸ که مسئول ارائه دروس الکترونیکی در سامانه گلستان و برگزاری کلاس‌های الکترونیکی در سامانه مدیریت یادگیری (LMS) است.

۱۱-۱- مرکز/واحد: کلیه مراکز و واحدهای دانشگاه پیام نور که نسبت به پذیرش دانشجو اقدام می‌نمایند و مسئول انجام کلیه فرایندهای دانشجو، از پذیرش تا فارغ التحصیلی می‌باشند.

۱۲-۱- سامانه مدیریت یادگیری (LMS): سامانه‌ای به آدرس lms.pnu.ac.ir که کلیه فعالیت‌های آموزشی را مدیریت می‌کند و مدیریت محتوای آموزشی، برقراری ارتباط بین مدرس الکترونیکی و دانشجو، امکان ورود به کلاس مجازی و گزارش‌گیری فرایندهای آموزشی در آن انجام می‌شود.

۱۳-۱- کلاس مجازی (VC): یک محیط شبیه‌سازی شده از کلاس واقعی که امکان ارتباط مدرس الکترونیکی و دانشجو، اشتراک محتوای آموزشی و فایل‌های متعدد، ارتباط صوتی و تصویری همزمان مدرس الکترونیکی و دانشجو و ضبط کلاس به صورت کاملاً الکترونیکی را فراهم می‌سازد.

۲- ارائه دروس الکترونیکی

تدریس دروس الکترونیکی توسط عضو یا مدرس بر اساس ضوابط مندرج در آیین‌نامه فعالیت‌های علمی دانشگاه و رعایت دقیق جدول تطبیق درس با رشته استاد مندرج در درگاه‌های دفتر برنامه‌ریزی آموزشی و دفتر تحصیلات تکمیلی دانشگاه انجام می‌شود. نمایندگان قطب‌ها برای برنامه‌ریزی دروس در درجه اول از مدرسان الکترونیکی معرفی شده توسط بخش‌ها و گروه‌های علمی استفاده می‌نمایند و چنانچه مدرس الکترونیکی مورد نیاز معرفی نشده باشد، می‌توانند از سایر استادان در برنامه‌ریزی استفاده نمایند.

۲-۱- دروس الکترونیکی قابل ارائه به شرح زیر می‌باشند:

الف- کلیه دروس نظری رشته‌های الکترونیکی مندرج در جدول پیوست شماره ۲

تبصره ۱: دروس عملی و عملی- نظری کلیه دانشجویان الکترونیکی در مرکز محل پذیرش دانشجو به صورت عادی ارائه می‌شود.

تهران، مینی سیتی،
بلوار ارتش، اول شهرک نفت،
خیابان نخل، سازمان مرکزی
دانشگاه پیام نور

رونق تولید

تبصره ۲: در صورتیکه درس سمینار دانشجویان الکترونیکی در مرکز محل تحصیل خودشان ارائه شده باشد، می‌توانند این درس را به صورت عادی در همان مرکز انتخاب نمایند.

ب- دروس صرفاً نظری زیر پنج نفر مطابق جدول پیوست شماره ۳ به صورت الکترونیکی ارائه می‌شوند. به استناد تبصره ۳ ذیل بند ۸ ماده ۱۳ آیین نامه فعالیت‌های علمی مصوبه جلسه چهارم و هشتم هیات امنای دانشگاه، کلیه مراکز و واحدهایی که تعداد دانشجویان متقاضی آنها کمتر از ۵ نفر باشند، می‌توانند از طریق پردازش ۲۰۳۳۰ اخذ دروس الکترونیکی را از تاریخ ۹۸/۱۲/۰۱ برای دانشجویان خود مجاز نمایند.

تبصره ۱: دروس عمومی معارف اسلامی به صورت الکترونیکی ارائه نمی‌شوند.

تبصره ۲: ارائه دروس به صورت همزمان عادی و الکترونیکی برای دانشجویان عادی ممنوع است.

۲-۲- دروس با کد مشترک در رشته گرایش‌های مختلف (در صورتی که منبع مشترک و شرح پیوست یکسان داشته باشند) فقط توسط یکی از نمایندگان قطب‌های الکترونیکی که از سوی دفتر آموزش‌های آزاد و چندرسانه‌ای تعیین می‌شود، قابل ارائه خواهد بود.

۲-۳- نماینده قطب بر اساس تاریخ ارائه دروس ذکر شده در تقویم آموزشی دانشگاه (از تاریخ ۹۸/۱۰/۱۵ تا ۹۸/۱۰/۲۱)، نسبت به ارائه کلیه دروس الکترونیکی در سامانه گلستان اقدام می‌نماید، به نحوی که در زمان شروع انتخاب واحد، کلیه دروس قطب به همراه استاد و برنامه کلاسی با "تاریخ خاص" ارائه شوند.
تبصره: مشخصه دروس الکترونیکی آن است که در مقابل عنوان درس گزینه "الکترونیکی" درج شده باشد.

۲-۴- به منظور توزیع مناسب بار در سامانه مدیریت یادگیری الکترونیکی (LMS)، کلاس‌ها می‌بایست در ۶ بازه زمانی روزانه (از ساعت ۸ الی ۲۰) و در طی تمام هفته‌های طول ترم به صورت کاملاً متوازن و منطبق با جدول پیوست شماره ۴ تعریف شوند.

تبصره ۱: بازه‌های زمانی کلاس‌ها به نحوی تنظیم می‌شود که کاربر برنامه‌ریزی هر قطب بتواند پاسخگوی نیازهای مدرسان الکترونیکی و دانشجویان باشد.

تبصره ۲: نمایندگان قطب‌ها می‌توانند حداکثر به تعداد کلاس‌هایی که در جدول پیوست شماره ۴ اختصاص یافته به صورت همزمان کلاس تعریف و ارائه نمایند.

تبصره ۳: نمایندگان قطب‌ها موظف هستند مطابق با شماره (کد) گروه‌های اختصاص یافته در پیوست شماره ۴ نسبت به برنامه‌ریزی دروس اختصاص یافته اقدام نمایند.

رونق تولید

۲-۵- ظرفیت کلاسها مطابق با آیین نامه فعالیت های علمی است که در سامانه گلستان تعریف شده است و نمایندگان قطبها می توانند بر اساس آمار ۲ نیمسال گذشته، هر درس را با تعداد گروه های لازم (به صورت غیر فعال) ارائه نمایند.

تبصره ۱: نمایندگان قطبها قبل از تکمیل گروه های درسی فعال، مطابق با ظرفیت مصوب از فعال سازی گروه های درسی جدید خودداری نمایند و به محض پر شدن ۸۰ درصد ظرفیت گروه درسی، نسبت به فعال سازی گروه درسی جدید اقدام نمایند.

تبصره ۲: نمایندگان قطبها تا زمان حذف و اضافه از افزایش ظرفیت گروه های درسی خودداری نمایند و تنها در زمان حذف و اضافه با هماهنگی مدرس درس نسبت به افزایش ظرفیت مصوب اقدام کنند.

تبصره ۳: نمایندگان قطبها می توانند دروس سمینار و سمینار (تحقیق و تتبع نظری) را بر اساس گروه های درسی ارائه شده در دو نیمسال گذشته، از همان ابتدا با تعداد گروه های مورد پیش بینی ارائه و فعال نمایند.

۲-۶- در صورتی که تا روزهای پایانی حذف و اضافه، تعداد افراد ثبت نامی در یک گروه درسی کمتر از حدنصاب مندرج در آیین نامه فعالیت های علمی باشد به صورت زیر عمل می شود:

الف- برای گروه هایی که به حدنصاب نرسیده اند و دارای گروه درسی دیگری با همان کد درس می باشند، نماینده قطب موظف است این گروه ها را ادغام نمایند.

ب- برای دروسی که پیش بینی می شود به حد نصاب لازم نمی رسند به نحوی برنامه ریزی شود که برگزاری کلاسها بعد از بازه حذف و اضافه باشد.

ج- برای گروه های درسی زیر حدنصاب که دارای گروه مشابه در همان کد درس نیستند، میزان ساعت برگزاری کلاس بر اساس فرمول زیر قابل محاسبه است:

$$\text{حدنصاب تعداد دانشجوی} / (\text{تعداد دانشجوی ثبت نامی} \times \text{ساعت درس}) = \text{محاسبه درس بر حسب ساعت}$$

۲-۷- پس از پایان مهلت ارائه درس، از هرگونه تغییر زمان بندی کلاسها در سامانه گلستان اجتناب شود.

تبصره: انتقال برنامه های کلاسی از سیستم گلستان به سامانه مدیریت یادگیری (LMS) در تاریخ های ۹۸/۱۱/۱۲ و ۹۸/۱۲/۱۷ انجام می شود.

۲-۸- شروع زمان کلاس های رفع اشکال گروهی الکترونیکی ۹۸/۱۱/۱۹ می باشد.

تهران، مینی سیتی،
بلوار ارتش، اول شهرک نفت،
خیابان نخل، سازمان مرکزی
دانشگاه پیام نور

رونق تولید

۳- راهنمای مدرسان الکترونیکی و دانشجویان

۳-۱- نماینده قطب موظف است به مشکلات آموزشی و فنی مدرسان الکترونیکی و دانشجویان و برطرف کردن آن در زمان برگزاری کلاس رسیدگی کند. بنابراین حضور نمایندگان قطب و یا همکاران آموزش الکترونیکی در زمان شروع برگزاری کلاسها الزامی است.

تبصره ۱: در راستای اجرای مطلوب موارد فوق علاوه بر نماینده قطب الکترونیکی، اختصاص نیروی انسانی متخصص آموزش الکترونیکی به ازای هر ۴ کلاس همزمان یک نفر کارشناس در قطب آموزش الکترونیکی تاکید می‌شود.

۳-۲- فایل راهنمای مدرسان الکترونیکی و دانشجویان جهت استفاده از سامانه آموزش الکترونیکی از طریق درگاه دفتر آموزش‌های آزاد و چندرسانه‌ای به آدرس elc.pnu.ac.ir و صفحه نخست سامانه مدیریت یادگیری در دسترس می‌باشد و مدیران آموزش مراکز/ واحدها موظف هستند علاوه بر اطلاع‌رسانی در این خصوص، فایل‌های آموزشی را به روش‌های مقتضی از جمله درج لینک در سایت دانشگاه، تکثیر CD و DVD در اختیار مخاطبان قرار دهند.

۳-۳- ضروری است نمایندگان قطبها نسبت به اطلاع‌رسانی به کلیه مدرسان الکترونیکی در قالب پیام و اطلاعیه و با تاکید بر اینکه "حضور در کلاس برای دانشجویان الزامی نیست" در ابتدای هر نیمسال تحصیلی اقدام نمایند.

تبصره ۱: کلیه کلاس‌های الکترونیکی، حتی بدون حضور دانشجو، بر اساس زمان بندی تعریف شده در سامانه می‌بایست تشکیل و ضبط شود.

تبصره ۲: کلیه کلاس‌های الکترونیکی ضبط می‌شوند و فایل ضبط شده کلاسها در هر زمان توسط دانشجو قابل بهره‌برداری می‌باشند. عدم ضبط کلاس به منزله عدم تشکیل آن بوده و مدرس الکترونیکی آن درس ملزم به تشکیل کلاس جبرانی است.

۳-۴- جهت آموزش نحوه استفاده از سامانه مدیریت یادگیری و کلاس مجازی، قبل از شروع نیمسال تحصیلی، جلسه آموزشی به صورت برخط (در سامانه LMS) یا حضوری برای مدرسان الکترونیکی و دانشجویان تشکیل خواهد شد. شایان ذکر است پاسخگویی به سوالات دانشجویان از طریق گفتگوی برخط و پیام الزامی می‌باشد.

۳-۵- منابع دروس الکترونیکی دقیقاً همان منابع درسی مربوط به سایر دانشجویان است و برای همه گروه‌های درسی (چه الکترونیکی و چه غیرالکترونیکی) لازم است استفاده شود.

رونق تولید

۴- ارزیابی و آزمون

۴-۱- برای کلیه کلاس‌های الکترونیکی همانند دروس عادی نمره میان‌ترم قابل اعمال بوده و ضروری است کارشناس قطب و مدیران آموزش مراکز و واحدها با برگزاری کارگاه آموزشی برای مدرسان الکترونیکی و درج اطلاعیه برای دانشجویان، نحوه برگزاری و چگونگی شرکت در آزمون میان‌ترم یا هرگونه فعالیت دیگری را به مدرسان الکترونیکی مربوطه و دانشجویان اطلاع‌رسانی نمایند.

تبصره ۱: مدرسان الکترونیکی می‌توانند با برگزاری آزمون میان‌ترم، کار کلاسی، سمینار و تحقیق نسبت به ارزیابی دانشجویان برای ثبت نمره میان‌ترم اقدام نمایند.

تبصره ۲: مدرسان الکترونیکی با درج اطلاعیه در صفحه درس، نحوه برگزاری آزمون میان‌ترم، کار کلاسی و نظایر آن را به دانشجویان اطلاع‌رسانی می‌نمایند.

۴-۲- برگزاری امتحانات پایان نیمسال دروس الکترونیکی دقیقاً همانند دروس عادی و در تاریخ مشخص شده در کارت آزمون دانشجویان و در محل آزمون مندرج در کارت آزمون دانشجو انجام خواهد شد.

۴-۳- پیگیری ثبت نمرات دانشجویان توسط نماینده قطب ارائه‌کننده درس امکان‌پذیر است.

۴-۴- ثبت غیبت (با پردازش ۱۰۶۳۰) و تغییر وضعیت نمره به "محروم کمیته انضباطی" یا درج نمره ۰/۲۵ تخلفات انضباطی (با پردازش ۲۵۰۱۰) فقط توسط مرکز محل آزمون دانشجو انجام می‌شود.

۵- امکانات و زیرساخت

شایسته است کلیه مراکز و واحدهای دانشگاه امکانات، زیرساخت‌ها و محیط مناسب برای تدریس مدرسان الکترونیکی را مطابق با شرایط زیر در محل دانشگاه فراهم نمایند:

الف- تامین حداقل دو دستگاه رایانه کامل و مناسب، مجهز به میکروفن و بلندگو (Headset)، Webcam و قلم نوری

ب- تجهیز اتاق به اینترنت با سرعت حداقل ۲۵۶KB/S به صورت اختصاصی برای هر دستگاه رایانه

ج- تجهیز اتاق مجهز به عایق صوتی و فضایی آرام جهت تدریس

تبصره: در صورتیکه دانشجویان از امکانات حداقلی برای شرکت در کلاس یا آزمون میان‌ترم برخوردار نباشند، مراکز و واحدهای دانشگاه نسبت به ارائه این خدمات به دانشجویان مساعدت نمایند.

۶- تدریس در مرکز آموزش الکترونیکی

اولویت تدریس در مرکز آموزش الکترونیکی به ترتیب با اعضای هیات علمی دانشگاه پیام نور می‌باشد. در

تهران، مینی سیتی،
بلوار ارتش، اول شهرک نفت،
خیابان نخل، سازمان مرکزی
دانشگاه پیام نور

رونق تولید

صورت نبود عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور و یا عدم تمایل به تدریس الکترونیکی، می توان از عضو مدعو یا مدرس مدعو استفاده کرد.

۷- نظارت، ارزیابی و ارزشیابی

نظارت بر برگزاری کلاس‌های الکترونیکی برابر ساعات مشخص شده از وظایف اصلی نماینده قطب است. لازم است مدیر آموزش و نماینده قطب الکترونیکی مرکز استان به صورت روزانه گزارش کلاس‌های برگزار شده را اخذ و حداکثر تا یک هفته بعد نسبت به برگزاری کلاس جبرانی با هماهنگی کارشناس قطب الکترونیکی در بازه زمانی مناسب اقدام نمایند. گزارش برگزاری کلاس‌ها در سوابق نگهداری و ملاک قطعی تایید حق تدریس و ادامه همکاری مدرس الکترونیکی در آینده می‌باشد. ضروری است روسای استانی قطب‌های الکترونیکی فهرست اعضای که نسبت به برگزاری کامل کلاس اهتمام نداشته و وظایف خود را انجام نمی‌دهند تهیه و به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال تا نسبت به بررسی صلاحیت تدریس وی تصمیم‌گیری مجدد انجام شود.

تبصره ۱: در صورت عدم برگزاری جلسات درس، ضریب مشارکت از رابطه زیر محاسبه می‌شود:

$$۱۰۰ \times (\text{تعداد کل جلسات} - \text{تعداد جلسات برگزار شده})$$

تبصره ۲: برای مدرسان الکترونیکی که در هنگام تدریس از محتوای الکترونیکی در سامانه یادگیری یا در کلاس مجازی استفاده می‌کنند، ضریب مشارکت تشویقی مطابق تبصره ماده ۷ آیین‌نامه فعالیت‌های علمی دانشگاه در نظر گرفته می‌شود، در غیر این صورت درصد مشارکت مدرس الکترونیکی متناسب با کیفیت محتوای بارگذاری شده تا حد ضریب یک کاهش می‌یابد.

تبصره ۳: مدرسان الکترونیکی مرکز آموزش الکترونیکی از طریق امکانات ارسال و دریافت پیام سامانه یادگیری الکترونیکی پاسخگوی دانشجویان می‌باشند.

۸- درصد مشارکت

نماینده قطب الکترونیکی می‌بایست طبق تقویم آموزشی دانشگاه، درصد مشارکت مدرسان الکترونیکی را بر اساس تعداد جلسات برگزاری کلاس و کیفیت بارگذاری محتوای درسی در کلاس، با استفاده از فایل محاسبه درصد مشارکت (پیوست شماره ۵) در سامانه گلستان ثبت نمایند.

تهران، مینی سیتی،
بلوار ارتش، اول شهرک نفت،
خیابان نخل، سازمان مرکزی
دانشگاه پیام نور